

Byraadet vedtog med alle Stemmer mod 1 ikke at gaa ind paa Raadmand Lissbergs Andragende, saaledes som dette nærmere er forklaret i Udvalgets nævnte Erklæring af 30te Juni. (Se Mødet den 19de September.)

^{115/73.} Byraadet vedtog at overdrage det til Skoleudvalget, forstærket med 2 Medlemmer, at tage Spørgsmaalet om en Omordning af Byens Borger- og Almueskolevæsen under Overvejelse, jfr. Mødet den 26de Juni. Til at tiltræde Skoleudvalget valgtes ved skriftlig Afstemning Kors og Kraiberg. Man vedtog derhos at tilskrive Skolekommissionen om Nedsættelsen af bemeldte Udvalg og at anmode Samme om, naar Udvalget ønsker det, at samarbejde med det.

^{121/73.} I Anledning af den i Mødet den 19de Juni ommeldte Skrivelse fra den Højstkommanderende angaaende Indkvarterings- Bessaffenhed i Aarhus vedtog Byraadet at indhente Indkvarterings- kommissionens Erklæring om, hvorledes Indkvarteringsforholdene kunne ordnes paa en bedre Maade, navnlig hvad der kunde foretages forinden eventuel Opsørelse af Kaserner.

Åbødet den 10de Juli.

^{162/70} og ^{229/71.} Der fremlagdes en Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet til Stiftamtet af 27de Juni, hvorved bet tillader Byraadet at forbruge den Del af Kjøbesummen for „Amtmandstøsten“, 3,674 Rd., som ikke vil medgaa til Gadeanlæg over „Jensens Have“, til Dækning af Udgifterne ved de i Mødet den 12te Juni ommeldte Brolægningss- og Kloakarbejder, navnlig i Genhold til den med Jernbanebestyrelsen under 26de Februar sluttede Overenskomst.

— Da der i August Maaned 1873 vil være at foretage Valg af 8 nye Ligningskommisssærer, og der for Maret 1873 ikke egzisterer nogen Liste over Vælgerne af den almindelige Vælgerklasse til de kommunale Valg, vedtog man at opfordre det bestaaende Udvalg om at affatte en saadan Liste saa tidlig, at Valget af Ligningskommisssærer kan finde Sted i Slutningen af August Maaned. (Se Mødet den 4de September.)

^{238/72.} Fra Sundhedskommissionen var under 30te Juni modtaget følgende Betænkning angaaende Valget af en ny Kirkegaard:

„I Anledning af Byraadets ærede Skrivelse af 19de April 1873, hvori det klibber sig en Betænkning fra Sundhedskommis-

sionen med Hensyn til det trufne foreløbige Valg af en ny Kirkegaardsplads for Aarhus Rjøbstad, skal Sundhedskommissionen herved bemærke:

Efter at Sundhedskommissionen selv har besigtiget de omhandlede Jordlodder og indhentet Markudvalgets Erklæring angaaende Bestaffenheden af disse med Hensyn til Underlaget, kan den i det Hele taget ikke have Noget at erindre imod det foreløbige trufne Valg af denne nye Kirkegaardsplads, dog saaledes, at efter vort Skjøn Kirkegaarden bør indskrænktes til Lodderne Nr. 35—36 og 37 og eventuelt til Lodderne Nr. 38 og 39, hvorimod vi maa fraraade, at ogsaa Lodden Nr. 40 indbrages til Kirkegaardsplads, grundet paa, at Kirkegaarden derved for meget vilde nærme sig den Del af Byen, som allerede nu er sammenbygget eller som i en nær Fremtid kunde ventes at blive det.

Efter de fra Markudvalget modtagne Oplysninger antage vi, at de fornødne Boringer have fundet Sted, og har dette Udvalg som Resultat heraf meddelt os, at Jordbunden for Størstedelen bestaar af letmuldebe Jorder med et Underlag af Sand, blandet med Kvæg til en Dybde af 2—6 Alen, og at Grundjorden i sin hele Dybde er rent Sand.

Markudvalget har derhos udtalt, at denne Undergrund efter Alt, hvad der i Genhold til samtlige foreliggende Kjenndsgjæringer kan sluttes, gaar i en saadan Dybde, at den staar i umiddelbar Forbindelse med Havbunden, og at Vanddragene som Følge heraf føre umiddelbart til Havet.

Forholder dette sig saaledes, hvad der efter de lokale Forhold kan være en ikke ringe Grad af Sandsynlighed for, men som Sundhedskommissionen dog ikke tør have nogen afgjort Mening om, vil enhver Fare for skadelig Indslydelse fra Kirkegaarden paa Byens bebyggede Del være udelukket, og selv om dette ikke med Bestemthed kan afgjøres, tage vi dog ikke i Betænkning at udtale som vor Overbevisning, at Undergrundens ovenfor omtalte Bestaffenhed, som bestaaende af rent Sand i en i alt Fald meget betydelig Dybde, frembyder saa heldige Betingelser for en naturlig Destruktion af alle Forraadningsstoffer, at der, selv om de vandsørende Lag skulde gaa i Retning af Byens bebyggede Dele, ikke deraf vil kunne befrygtes nogen Fare for Infektion af disse.

Ser man imidlertid hen til den Bebyggelse, som allerede har fundet Sted ved den saakaldte „Sandgrav“, og som uden Tvivl i

Marenes Løb kan ventes at blive forøget, saa ligger denne saa umiddelbart op til den projekterede Kirkegaard og tillige i en saadan Dybde under den, at Forsigtighed byder, at alle der nu eksisterende Brønde nedlægges, og at Bygninger paa dette Terræn fra det Tidsrum af, da Kirkegaarden tages i Brug, ubelukkende forsynes med Vand fra Byens Vandværk.

Af hvad der fremgaar af Ovenstaaende med Hensyn til Underlagets Bestaafenhed maa Sundhedskommissionen anse en Dræning af Pladsen for unyttig, hvorimod den forudsætter det som en Selsfølge, at der bliver draget Omforg for en rigelig Beplantning saavel paa den Del af Kirkegaarden, som i Særdeleshed skal anvendes til Begravelse, som paa de Dele, der danne Skjullet imellem Kirkegaarden og de omliggende Lodder.

Sluttelig ville vi ikke unblade at gjøre opmærksom paa, at ligesom Limfabriken paa Grund af den ilde Lugt, som den der foregaaende Virksomhed fra Tid til anden udbreder, maa betragtes som en mindre heldig Nabo til Kirkegaarden, saaledes maa vi anse det for uomgængelig nødvendigt, at den ved Randers Chaussé beliggende Møddingsplads fjernes, inden Kirkegaarden tages i Brug, da Opholdet paa denne ellers vil blive utaaleligt for de Besøgende, naar Vinden bærer fra Møddingspladsen hen over Kirkegaarden.

L. Hammerich.

P. Dorph.

A. S. Høegh.

A. Meyer.

Schawo."

Byraadet besluttede at anmode det bestaaende Udvalg, hvis Medlemmer ere Baess, Spliid og Eriksen, om efter Forhandling med Kirkeinspektionerne eller i Forbindelse med disse at fremkomme med Forslag til de Vilkaar, paa hvilke de udfete Pladser kunne overlades til Kirkerne. (Se Mødet den 4de September.)

^{19/73.} Fra det i Mødet den 15de Maj ommeldte Udvalg til Bestemmelse af en bedre Torveplads til Forhandling af Smør, Æg, Fjertræ m. v. end Pladsen øst for Domkirken var modtaget to Indstillinger, idet Udvalget havde delt sig i en Majoritet og en Minoritet. Det samlede Udvalg havde vel været enigt i, at Domkirkepladsen burde opgives, men havde ikke kunnet enes om, hvilken anden Plads der skulde vælges istedetfor. Majoriteten, bestaaende af Kraiberg, Baess og Holm, havde saaledes foreslaaet at henlægge ovennævnte Handel paany til Lille Torv, medens Minoriteten, bestaaende af Schjødt

og Erichsen, havde foreslaaet Pladsen ved Frue Kirke, hvilket sidste Forslag Politimesteren i en særlig Skrivelse havde tiltraadt.

Byraadet vedtog at udsætte Sagens Afgjørelse i 6 Uger og imidlertid at indhente en Erklæring fra Frue Kirkeinspektion, om den under visse Betingelser maatte være villig til at overlade Frue Kirkeplads til Torv. (Se Mødet den 28de August.)

^{94/73.} I Overensstemmelse med en Indstilling fra Politimesteren af 8de Juli bifaldt Byraadet, at Sergent ved 15de Bataillon, Harald Aug. Mikkelsen Kjædeby, fra 15de Juli ansættes som Politibetjent paa yngst Lønning istedetfor J. Nielsen, der er bleven ansat i en anden Bestilling. Ligeledes vedtog Byraadet, efter Politimesterens Indstilling, at bemyndige denne til at antage til midlertidig Tjeneste det fornødne Antal Reserve-Patrouillebetjente, saalænge det kan ske uden forøget Udgift for Ræmnerklassen.

^{109/73.} Der meddeltes en Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet til Stiftamtet af 3die Juli, hvori approberes Byraadets Beslutning i Mødet den 29de Maj om af Havnens Kasse at udbetale en syg Formand for Havnens Arbejdere et Gratiale af 50 Rd.

^{122/73.} Med Hensyn til, at det i § 5 i Lov af 23de Maj 1873 om Forandring i og Tillæg til Lov om Haandværks- og Fabriksdrift m. m. af 29de December 1857 er bestemt, „at de kommunale Bestyrelser i Kjøbstæderne med Indenrigsministeriets Samtykke kunne fastsætte, at Skippere, som i Henhold til Bestemmelserne i Loven af 29de December 1857 §§ 38 og 39 ville fra deres Skibe udsælge i Smaat de af dem fra fremmede Steder til nogen af de paagjældende Kommuner indførte Varer, herefter skulle betale en Afgift til vedkommende Kommunes Kasse“, vedtog Byraadet at indhente Handelsforeningens Erklæring, om Samme anser det tilraadeligt, at en saadan Udgift paalægges de til Aarhus fra fremmede Steder ankommende Skippere, der udsælge i Smaat.

Med Hensyn derhos til, at § 9 i Loven af 23de Maj 1873 bestemmer, „at den kommunale Bestyrelse i en Kjøbstad kan, hvor det findes hensigtsmæssigt, med Indenrigsministeriets Samtykke affatte en Vedtægt, hvori der træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang de i Lov af 29de December 1857 § 58 omhandlede Næringsadkomster kunne meddeles i Kommunen“, vedtog Byraadet at indhente Politimesterens Erklæring om, hvorvidt han finder det tilraadeligt, at saadanne Bestemmelser affattes for Aarhus Kommunes Vedkommende (Se Mødet den 11te September.)

¹²⁴/₇₃. Ved Sagens anden Behandling stadfæstede Byraadet sin i Mødet den 26de Juni tagne Beslutning om at yde et Tilskud af 30 Rd. til Fristolens Bibliothek.

¹³⁴/₇₃. I Anledning af et fra Amtet til Erklæring modtaget Andragende fra Høker Mads Hansen af Liisberg om Bevilling til sammesteds at drive Detailhandel, uagtet Stedet ikke ligger 1½ Mil fra Aarhus Kjøbstad, vedtog Byraadet at erklære, at det i Overensstemmelse med tidligere Erklæringer over lignende Andragender maatte bestemt udtale sig imod, at den ansøgte Tilladelse meddeltes.

¹³⁵/₇₃. Fra Indkvarteringskommissionen var modtaget en Skrivelse, hvori den meddeler, at 20de Bataillon ifølge Ordre fra Forplejningskorpset har rekvireret udbetalt Kvarterpenge til Sergent af yngst Lønningsklasse, Rasmussen, for den Tid han har været bortkommanderet ved Gymnastikskolen, paa Grund af, at han er gift og har haft Lejeforpligtelser i Aarhus.

Indkvarteringskommissionen oplyste, at Sergenten vel er gift, men at hans Giftermaalstilladelse ikke støtter sig til de Bestemmelser, der hjemle Rettigheder som Gift, og at Kommissionen derfor ikke formener, at Kommunen er forpligtet til at udrede de omhandlede Kvarterpenge.

Byraadet henholdt sig til Indkvarteringskommissionens Erklæring og besluttede at indstille Spørgsmaalet til Indenrigsministeriet Afgjørelse. (Se Mødet den 18de September.)

¹³⁶/₇₃. Fra Fattigudvalget var modtaget en Erklæring angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Aarhus By er Mangel paa Boliger for Personer, der ikke mangle Evne til at erlægge den i Byen sædvanlige Husleje. Udvalget erklærer, at en saadan Mangel ikke er tilstede, da de, der ville og kunne betale, i Reglen kunne erholde Bolig uden videre Besvær, ligesom Byen ogsaa ejer tilstrækkelige Byggegrunde til Opførelse af Boliger for den mindre bemidlede Folketklasse.

Byraadet tiltraadte Udvalgets Erklæring og besluttede i Genhold til samme at udtale, at der neppe var Trang til Lovbestemmelser i nævnte Retning i Lighed med Bestemmelsen i Loven af 4de Juli 1850 § 1 for Landet.

¹³⁸/₇₃. Byraadet modtog til Efterretning en Indberetning af 18de Juni fra Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet om Resultatet af det hos „Vikuben“ den 10de Juli 1869 optagne Laan paa 300,000 Rd. i fgl. Obligationer. (Indberetningen med bilagt Overfigt er optagen i Tillægget.)

¹⁴³/₇₃. Fra Grundejerne i Spanien var modtaget et Andragende om at erholde Pladsen paa Grønland, der hidtil har været benyttet til Reberbane, tilkjøbs.

Da der fra Vejudvalget under 10de Juli var fremkommet et Forslag om Benyttelse af Byens ledige Pladser, beriblandt den ovennævnte, vedtog Byraadet at udsætte Afgjørelsen af Beboernes Andragende indtil videre. (Se Mødet den 17de Juli.)

¹⁴⁴/₇₃. I Genhold til en Indstilling fra Politimesteren bifaldt Byraadet, at Gadenavnene paa Gadehjørnerne opmales.

¹⁴⁵/₇₃. Fra Skoleudvalget var modtaget en Skrivelse, hvori det indstiller, at der gives de Lærere og Lærerinder, der have ønsket at modtage Penge istedetfor Brænde in natura, en højere Betaling end den, der af Udvalget for Bygninger og Inventariefager er givet for Brænde i Ar.

Byraadet vedtog, at den nævnte Brændselsgodtgørelse bestemmes til 12 Rd. pr. Favn. Kraiberg deltog ikke i denne Afstemning.

¹⁴⁶/₇₃. Efter Indstilling fra Udvalget for Sygehuset bifaldt man, at Økonomens Betaling for Patienternes Bespisning i Juli Kvartal bestemmes til 28 $\frac{1}{2}$ daglig for hver Patient.

¹⁴⁸/₇₃. Fra Amtet var modtaget en Dpgjørelse for 18⁷³/₇₄ angaaende Byens Bidrag til Landeveje og Landevejsgader, hvorefter dette udgjør 821 Rd. 4 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$.

Man vedtog at indbetale dette Beløb i Amtsrepartitionsfonden.

¹⁴⁹/₇₃. Ifølge Indstilling fra Bygningskommissionen bifaldt Byraadet for sit Vedkommende, at Gabelinien fra Stiftsprovstegaardens Hjørne nærmest mod Raadhuset indtil Bankbygningen reguleres saaledes, at der hele Linien igjennem fra Kændestenen bliver samme Fortovsbredde som ved fornævnte Hjørne, og at som Følge heraf de Terræner, Byen tilhørende, der affæres ved den nævnte Gabelinie, tillægges henholdsvis Stiftsprovsten og Banken, hver ud for den dem nu tilhørende Grund.

Mødet den 17de Juli.

— Til at deltage i et til den 18de og 19de August bestemt Møde i Horsens af Kjøbstædernes Delegerede valgte Byraadet Borgmesteren, Kors, Mørk, Funch og Esmann.

¹²⁹/₇₂. Da det i Lov af 21de Marts 1873 om Brandvæsenet i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn § 4 er bestemt, at de hidtil bestaaende Brandfonds indgaa i vedkommende Kjøbstads Ræmnerkasse,